

Gustav Ernesaks. Mu isamaa on minu arm. Eesti Rahvusmeeskoor.

Eesti Rahvusmeeskoor

Laulutaat Gustav Ernesaksa sajanda sünniaastapäeva puhul on Eesti Rahvusmeeskoor välja andnud plaadi maestro meeskooriloomingust, kus on kokku kaks kümme nelilaulu. Hoolikalt koostatud kava (kunstiline juht Olev Oja) mõjub teraviklikult, andes läbilõike Ernesaksa meeskooriloomingust aastatest 1933–1979. Laulud on järjestatud loomise järjekorras, erandiks vaid lõpus maestro elutöö kroonina kõlav “Mu isamaa on minu arm” (juhatab Eri Klas). Koos avalauluga, milleks on noore Ernesaksa esimehe menulugu “Hakkame, mehed, minema” autori enda juhatusel, loob see plaadile värika raami. 1973. aastal üles võetud avalaul ongi ainuke arhiivisalvestus, kus Ernesaksa aegne RAM kõlab täies hiilguses; muu laulukraam on salvestatud 2008. aasta esimesel poolel. Vana ja uue RAMi kõla võrdlus annab põhjust uhkust tunda, et Ernesaksa asutatud koor on alles kui tegus, professionaalne ja hästi kõlav meeskoor. Kava juhatavad kuus dirigenti, kõik kas Ernesaksa õpilased, RAMi endised või audirigendid: Kuno Areng, Uno Järvela, Eri Klas, Olev Oja, Ants Soots ja Ants Üleoja.

Kõlapildist kuulub erinevaid interpretatsioone. Mõne loo muuseumlikult õnes kõla ei suuda varjutada plaadi üldiselt kaunist kõlapilti, kus kuuleme ernesaksalikku tundlikku lüürikat ja hingevärinat, pikka hingamist ja rahulikku väljalaulmist, huumorit ja särtsu, rõõmurõkatusi ja valulist mõtisklust, filosoofilist sügavust – seda kõike tänapäeva laulumehes tunnetuses. Erne-

saks kasutas eesti luuletajate väärttekste (Under, Visnapuu, Barbarus, Merilaas, Smuul, Vaarandi, Liiv, Suuman, Koidula jt) ja rahvaluulet. Poolplaadil olevatest lauludest on Ernesaksa kullafondist: “Mu isamaa on minu arm”, “Hakkame, mehed, minema”, “Sireli, kas mul õnne?”, “Päike vajus pärnapuule”, “Õhtu rannas”, “Näärisokk”, “Mind kutsuti pulma”, laulud süidist “Kuidas kalamehed elavad”, “Lauliku talveüksindus”, “Kutse”, “Jaunid käes” (“Õlletegu”), “Veart kellad”. Vähem on tuntud Ernesaksa üks viimaseid laule “Sibeliusse ausamba ja lamil”, laulva revolutsiooni ajal meeskooride repertuaari jõudnud “Eesti olema peab vaba” (“Jüriöö marss”) või “Sõduri lohotus” (“Ränakulaul”). Ernesaksa seni tundmatust loomingsügavikust on välja toodud “Laul kevadest”, “Purikas”, “Vanade kaptenite kalmudel” – tõelised pärlid! Plaadibukletis on Leida-Tiia Järgi põhjalik kirjutis Gustav Ernesaksast ja laulutekstid. Kaunilt kujundatud bukleti rosin on aga Ernesaksa enda käega visandatud autoportree koos autogrammiga.

KERSTI INNO
Klassikaraadio toimetaja

Vaikivad meeleolud. Eduard Oja.

Estonian Classics EC001

Eduard Oja on jäänud meie muusikaajalukku kui metsade keskelt võrsunud muusikageenius, kes jõudis neljakümne viie eluaasta jooksul kirjutada palju, kiiresti ja kergelt. Ta pälvis mitu muusikaauhinda, avaldas huvitavaid arvustusi ja muusikaalaseid esseesid ning tegutses muusikaõpetaja ja koorijuhina. Samas hävis palju selle saatuse vöö-

raslapse loomingu sõjatules ja muudelgi asjaoludel. Oja loomingu potentsiaali hinnati võrdseks Tubina omaga, kuid ta iseloomus puudus see terrasüdamik, mis võimaldab areneda ja oma teel püsida. Mitmed Oja teosed on kujunenud klassikaks (“Ilupoeem”, “Aeliita süit” jt), ent peaaegu üldse ei tunta tema traagilisi, sisutihedaid laule ega ka monumentaalset klaverikvintetti. Heliplaad “Vaikivad meeleolud” kahandab mõnevõrra seda võlga, koondades ettekandeid aastatest 1984–2006.

Kolmeosaline nimeos “Vaikivad meeleolud” ja neljaosaline “Sugestioonid” klaverile (esitaja Vardo Rumessen) ning “Aeliita süit” (Urmas Vulp ja Vardo Rumessen) on loodud veel noore mehe poolt, peegeldades helilooja romantilist külge, tema lüürikat ja melanhooliat. Mõni aasta hiljem (1933–1934) loodud kolm soololaulu (laulab Ivo Kuusk) on tunduvalt dramaatilisemad. Huvitav nii koosseisu, helikeele kui ka meeleolu poolest on kvartett “Talveöine” sopranile ja klaveritriole (Maaja Rumessen, Vardo Rumessen, Urmas Vulp ja Teet Järvi). Teet Järvi ja Vardo Rumesseni esitatud “Ajatriilooja” oma osadega “Elu”, “Ilgavik” ja “Tänapäev” pürib filosoofilise mõt-tearenduse poole. CD, aga võibolla ka kogu Oja säilinud kammerloomingu kulminatsiooniks on Klaverikvintett (1935). Kuulaja jaoks väheoluline, kuid teoreetikutele (näiteks Mart Humalale) põnevust pakkuv on teose alusreaks olev Oja välja mõeldud nn suurgamma, mis annab helikeelele sumeda koloriidi. Kõigi teoste salvestused on täpselt dateeritud, au tuleb anda helirežissöör Mairo Maadikule, kes on erinevast ajast pärit salvestised kõlalis-tehniliselt ühtlustanud. Plaat kõidab pilku ka väliselt. Kunstnik Tiina Sildre on pannud noore Eduard Oja sügavtõsise silmavaatega portree kõnelema – see on vaikivate meeleolude muusika.

VRVE NORMET
muusikaajakirjanik

Kohtumistund. Hedvig Hanson.

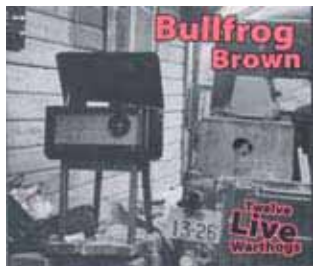
Music Maker OÜ KUULA004

Viimasel ajal on paljud mitteameerika jazzmuusikud pöördunud oma keelse ja omamaise muusika varasalve poole. Põhjus on arusaadav – sajandi jooksul on American Songbook’i standardrepertuaari nii innukalt salvestatud, et on tekkinud teatav tüdimus. Ehkki alati jääb võimalus, et parimad tõlgendused jazzilemmiklauludest, nagu “My Funny Valentine” või “Pennies from Heaven”, on veel plaadistamata, on üks meie aja märke see, et otsitakse uusi jazzistandardeid. Seda teeb oma uuel plaadil (taas) ka Hedvig Hanson, seades ritta kammerlikud tõlgendused sellistest lugudest nagu Naissoo “Palus pohli punetab”, Ehala “Põlev puu”, Ojakäärü “Sõnad tuulde”, Kappeli “Kohtumistund” jt. Albumil on ka neli Hedvigi enda laulu.

Hedvig Hanson on ainus eesti jazzilaulja, kes on üht-teist saavutanud ka rahvusvahelisel areenil. On üllatav (kuid ka lugupidamist väärt), et ta pole püüdnud laia auditooriumi soove aimates selle “turuga edasi töötada”, kui kasutada ärimeheliksik, vaid annab plaate välja ise ja eestikeelse muusikaga. Oma rida ajades võib publikuring ju kitsam olla, kuid need, kel kõrvad lahti, leiavad üles ka selle muusika ja tee ta südamesse. Väljenduslaadilt on “Kohtumistund” akustiline, intiimne jazziplaad, samas võtmes nagu Hedvigi viimased salvestused ja etteasted. Tugevas saateansambelis annavad tooni Andre Maakeri akustiline kitarr, Kristjan Randalu paiguti tulisemaid sõoste pakkuv klaver ning Siim Aimla saksofoni- ja flöödimäng. Neile on lisatud Soomes salvestatud Abdissa “Mamba” Assefa

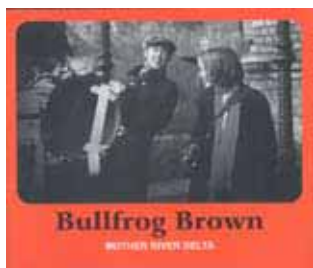
löökpillid ning Jukka Eskola trompeti-soolod. Kuigi akustilises jazzis ei saa sellist ülelahe-kaugekõnede teel toimuvat "koostööd" ideaaliks pidada, on tulemuselgi siiski nauditav tervik.

JOOSEP SANG

Mother River Delta. Bullfrog Brown.

KWAQ Records KWAQ0801

Twelve Live Warthogs. Bullfrog Brown.

KWAQ Records KWAQ0802

Eesti kõige kuulsam bluusibänd andis 2008. aastal võimsa etteaste kahe uue ja suurepärase albumiga. Bullfrog Browni koosseisus toimus seoses kauaaegse suupillimängija Üllar Kärdi lahkumisega oluline muutus ning ansambel jätkas duona, kuhu kuuluvad Alar Kriisa vokaalil ning Andres Roots kitarril. Siiski on kõik oma olemuselt endine, kui mitte paremgi, kahel järelejäänud liikmel on nüüd rohkem vabadust jämmida ja ühendada oma jõud teiste muusikutega, nagu briti suupillimängija Steve Lury või šotlane Dave Arcari.

"Mother River Delta" on kahekümnesse minutisse koondatud stuudioalbum, millel noored andekad eesti bluusimehed Alar ja Andres asuvad kohe asja kallale, mängides toore, liigsete kaunistusteta sound'iga deltabluusi. Nad teavad,

mida nad tahavad kuuldavale tuua, ja teevad seda aega viitmata. Alari murtud häääl kõlab, justkui ta oleks sündinud bluuksi laulma, ning Andres valdab oma kitarril meeterlikult. Tegemist pole hiljuti loodud lauludega. Suurepärase sissejuhatus "Nobody the Skull" on aastast 1996 ja ülejäänud laulud on loodud viimase kümnendi jooksul. Järgmises loos ("Special Rider") on kaasakiskuv kitarririff, mis sunnib kuulaja kindlasti jalgu liigutama ning jubib ta pala "30" juurde. See mõru teksti ning suurepärase muusikalise gradatsiooniga rada on mu lemmiklugu plaadil. Teises pooles albumi intensiivsus veidi väheneb, kuid lõpuluugu "Rain" on kindlasti parim, luues rahunenud muusikalise atmosfääri, mis viib kuulaja Mississippideltasse. Sõnum, mida plaat kannab, on ilmne. Kui varasem "Snakes and Devils" püüdis laiemat publikut rõõmustada, siis nüüd tahavad poisid näidata, et nad ei hooli muust kui vaid sellest, et mängida muusikat, mida nad armastavad. See on juurte (ja sisuga) deltabluus. "Mother River Delta" anti välja aprillis, mil ansambel esines Londoni lavadel. Kui teil veel pole seda plaati, ärge raisake uut aastat oodates aega ning hankige see endale kohe.

Peale selle albumi on teil võimalus kuulata ka Bullfrogi uut ametlikku kontsert-bootleg'i, mis on just turule jõudnud. "Twelve Live Warthogs" sisaldab kuut rada, mis on salvestatud tänava juunis Tartus Tampere Majas, ning veel kuut, mis on üles võetud detsembris Tartu klubis Trehv. Plaat on suurepärase kogumik lauludest, mis annavad hea pildi sellest, kuidas bänd kontserdil kõlab. Alar, pisike arglik kuju, nagu ta on, muutub mikrofonil hoides täielikult, justkui oleks ta soov olla eesti bluuksi-scene'i doktor Jekyll ja mister Hyde. Võimsad tunnused, nagu "Build me a Statue", "Phantom Menace" või "Snakes Were Gettin'", kõlavad paremini kui kunagi varem; erilise üllatuse pakub lõpuluugu "Papa Wolf". Kes ütles, et bluuks on surnud? Bullfrog Browni muusika sunnib hea viski juures vana kaotatud armastuse üle mõtisklema. Lõpuks – *it's all about the blues*.

ANTONIO DIAZ
muusikaajakirjanik

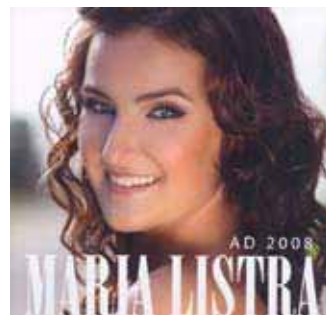
Snatsit Some Si Si. Pastacas.

Kohvirecords KREC 015CD

"Snatsit Some Si-Si" on kirju ja eklektiline, nagu üks remikse ja kaverid sisaldav plaat sageli. "Puder ja kapsad", ütleb Pastacas ehk Ramo Teder ise. CDI on salvestused aastast 1998–2008, algallikateks Veljo Tormis ("Röntyskaproov" tsükli "Ingerimaa õhtud" ühe osa ainetel), Jaan Tättel ("Läbi akna"), Jäa-boiler ("Pruun ter ter", originaalis "Pruun teater"), Mari Kalkun ("Priidu laul"), Bizarre, Dolm, Boards of Canada, Kago, Pia Fraus, Uni, Galaktlan jt, aga ka Pastaca enda poolt varem loodu. Loetelust nähtub, millisesse muusikalisse ja vaimsesse ruumi Pastacas end paigutab – põlveotsaelektronika, sõprusringi-folk, kunsti ja teatud esteetiliste (kui soovite, ka eetiliste) tõekspidamiste taustal ette võetud katsetused ja kulgemised heliiruumis. Elektroonilistes lugudes on lo-fi ja sofistikeeritud kõlad kenas tasakaalus, akustilised folgilood on otsekohe- sed, täiuslikud vaatamata produktiooni ja esituse ebatäiusele (või pigem just selle tõttu).

Et Pastacas on tuntud ka kunstnikuna, on tema plaadikujundus omaette huviväärsus. Seda tegelikult suurt polegi – plaadid on pandud suvalistesse "teise ringi" karpidesse ja nende pinnale on autor kraapinud oma kriipsjalgu, mis on igal kaanel erinevad. Internetist näpunäiteid otsides saab CD omanik kujundust ise täiendada. Et ma päev enne selle arvustuse kirjutamist plaate täis kotiga libedal jääl kapitaalset kantsa käisin, õnnestus mul niigi elu näinud plaadikarbile uusi pragusid lisades seda ka sel moel "tuunida". Nimetagem seda tahtmatuks tegevuskunstiks.

JOOSEP SANG

AD 2008. Maria Listra.

MTÜ Re-Mi

Üheksateistkümnendaastane staažikas sopran Maria Listra andis hiljuti välja oma teise plaadi, sedapuhku kammerliku barokkmuusikaga. Kava on ühtaegu kergesti kuulatav ja surmtõsine.

Need lood, mida Maria esituses sel plaadil esimest korda kuuleb (eriti Händeli "Süße stille, sanfte Quelle" ja Scarlatti "Già il sole dal Gange"), kõlavad märksa paremini kui palad, mis ta on väikesena juba autopiloodiks laulnud. Neis kohtab pikkade fraasidega täiskasvanulikkumusiitseerimist ja pärast mõningast tööd stiililiste nüanssidega, nagu estraadlikud portamento'd, mida muusikakõrgkoolides esimestel kursustel tehakse (kogu aeg läheb meelest ära, et Maria on alles värske rebane), on nad väga esinduslikud. Peotäis Ave Maria'sid on aga juba nii ära liierdatud, et nende üheplaaniilisus pole ehk üldse Maria süü. Albumi kõige tõenäolisemad kuulajad on ilmselt muusikaarmastajad, kelle kokkupuude maailmaklassika pärandiga on põgusam, mistõttu nende meelest on kindlasti tegu väga ilusa õhtusöögimuusikaga. Ja neil on täiesti õigus. Siht-rühmast lähtub ka kujundus – ilusa leerikleidis tüdrukude pildid värskest pügatud murul, ilma segavate asjaoludeta, nagu instrumentalistide nimed. Viimased on ära toodud bukletis. Piret Aidulo (orel), Lembit Orgse (klavessiin), Kristjan Hallik (viul) ja Andreas Lend (tšello) teevad oma tööd rahuliku vilumusega.

Nii mõnigi lugu on vokaalselt raskem, kui oleme harjunud arvama, käies Mariale kohati üle jõu, aga ausalt öeldes on maailmal hoopis rohkem rõõmu lauljatest, kes volksutavad sel puhul ripsmeid ja li-

bisevad rasketest kohtadest üle, kui neist, kelle põdemine tehnika pärast nudi igasuguse loomevaimustuse. Seda silmas pidades tahaks Mariale järgmise plaadi jaoks südamele panna, et noor inimene mõjub palju tõsiseltvõetavamana, kui ta esineb nagu noor inimene. Klassikalised kavad võivad olla palju julgemad ja isikupärasemad, vähem kaanonlikud lood on interpretatsiooni mõttes paindlikumad ja moodsam repertuaar näitaks Mariat hoopis paremini sellisena, nagu ta on: intelligentne ja terav, turtsakas ja sartsakas lobeda jutuga inglise-eesti tüdruk.

TUI HIRV
laulja

Almost Dreaming. Dessert Time & Gine Gaustad Anderssen.

AVA Muusika 008

Jaak Sooääre, Daniel Erdmanni ja Gine Gaustad Andersseni uuel plaadil "Almost Dreaming" kõlab see, mida võib kõige üldisemalt nimetada heakõlaliseks muusikaks. Hea kõla eest hoolitseb koos Eesti publikule juba tuttava duoga Dessert Time ka norra lauljatar Gine Gaustad Anderssen. Plaadi muusika on võrreldes mitmete varasemate Sooääre osalusel valminud helikandjatega tunduvalt vaiksem ning kõige mürarikkamaks looks on natuke psühhedeelilise koega "Oma Funk", mis paljastab ka muusikute huumorisooni. Mõnestki loost jääb meelde jõuline, kaasaümisemist võimaldav refrään, näiteks palas "Green Room", mis on siinkirjutaja arvates kogu helikandja tugevamaid. Siit ei leia suures koguses avangardistlikku ekslemist, mida

kohtab pisut rohkem Sooääre teises rahvusvahelises tuntud ansambelis Dynamite Vikings. Eksperimentaalset tahku representeeriv pala "Still" mõjub pigem sidusa interluudiumina. Põhjamine meditatiivsus on kindlasti üks, ent mitte ainus märksõna. Andersseni harras hääles on midagi väga ekspressiivset ning kuigi ta harrastab ajuti ka hääleakrobaatikat *à la* Anne-Liis Poll Free Tallinn Triost, võiks Andersseni hääleampluaa pooldest pigem võrrelda Björkiga. Erdmanni tensorsaksofoni sosinad ning Sooääre diskreetne elektrikitarr harmoneeruvad sellega suurepäraselt. Kui lõpuloona kõlav stiilipuhas prantsuse šansoon välja arvata, on "Almost Dreaming" terviklik plaad. CD pealkiri kajastab hästi meeoleu, mis selle kuulajat võiks vallata – poolunelevasse teadvusse jõuavad helid justkui mingi uduloori tagant.

IVO HEINLOO
jazzikriitik

Kiik & Kirik. Tõnis Mägi + Politseiorkester.

Politseiorkester

Tõnis Mäe erakordsuses laulja ja laulukirjutajana ei kahtle keegi. Uuel plaadil (palju õnne kuuekümnendaks sünnipäevaks!) on värsked tõlgendused Mäe erinevaid loomefaase ja stiilisahtleid meelde tuletavatest lemmiklugudest (rockilikud "Kännud", "Rong" ja "Doktor, aita", Mikk Targo diskogruuv "Sa haara kinni mu käest", intiimised "Muulil" ja "Tiivad" jne), saatjaks politseivormis bigbänd. Lisaks heale materjalile on albumi väärtuseks ka huvitavad, mitmekesised arranžeringud Ülo Mälgandi, Tauno Aints, Siim Aimala, Ülo

Kriguli, Katri Kaasiku, Teet Raigi ja Tõnis Kõrvitsa sulest. Suurele koosseisule arranžeerimine on kui sormine suures tööriistakastis (või mänguasjakastis, kuidas kellelgi) ning mainitud autorid on kasutanud kohati vägagi põnevaid vahendeid ja töövõtteid. Minu isiklik lemmik on "Sa haara kinni mu käest" Ülo Kriguli seades.

Plusside kõrval on ka miinuseid. Plaadistuse sound on üsna mage ja kui tausta oleks salvestanud näiteks meie jazz'i eliiti koondav Estonian Dream Big Band, olnuks tulemus mängulisem ja kõlalises mõttes kindlasti kvaliteetsem. Samas tuleb Politseiorkestrit kiita innu eest algatada ebatraditsioonilisi projekte. Nagu aastate eest ilmunud plaad "Disco Grande" (Ülo Mälgandi koostatud ja seatud popurrii disko ja pop-jazzi hittidest) annab ka "Kiik & Kirik" mõistele "mundriau" uue, muusikalise mõõtmega.

JOOSEP SANG

Üksteist peab hoidma. Raadio laululapsed, Kadri Hunt, Marko Matvere.

Eesti rahvusringhääling
ERRCD008

Eesti Rahvusringhäälingul on hea tava salvestada igal aastal plaad ühe eesti helilooja lastelauludega. Seekord on autoreid koguni kaks. Need on Kadri Hunt ja Mart Siimer – erinevad isiksused, kelle käekirjas leidub ka mitmeid sarnaseid jooni. Mõlema helilooja lauludes on põnev rütmilist mitmekesisust, vahelduvaid taktimõtteid ning uusi ja harjumatu harmoonialeide. Nende muusikalist käekirja on mõjutanud

ühelt poolt eesti rahvapärased koraaliviisid, teiselt poolt vanamuusika. Plaad kõlab huvitavalt ja värskest ning selle muusikas puudub lastelauludele omane lihtsakoeline helikeel. Samas peaks iga helilooja arvestama tõsiasjaga, et kusagil läheb nähtamatu piir täiskasvanu jaoks huvitava laulu ja lapse laulu vahel. Lastelaulu üheks tunnuseks on meelde jääv meloodia ning mitte liiga keerukas rütm (harmoonia keerukus valmistab üldjuhul peavalu vaid õpetajale ja kontsertmeistrile).

Kõikide lugude seaded (Tauno Aints, ühel laulul Tõnu Kõrvits) on tehtud professionaalselt ning nad toovad esile laulude omapära. Eriti tähelepanelikult jäin kuulama "Taimetarga laulu" – hoogne, lustakas ja rahvalik. Raadio laululapsed võiksid välja anda terve plaaditöö maailmas esitleda seda näiteks "Viljandi folgil". Nimetamist on väärt kõik solistid – kõige pealt Kadri Hunt ise ja näitleja Marko Matvere, aga ka noored tulevikutähed: Anett Demjanov, Maria Mängel, Violeta Osula, Kristin Samblik ja Ingal Marlen Mikk. Lauludest meeldis mulle kõige rohkem plaadi viimane, "Taevateel".

Lõpetuseks. Tegemist on väga hariva ja õpetliku heliplaadiga, mida ei tohiks kuulata kodus jutuaajamise taustaks, vaid mis sunnib mõtlema küsimustele: millest koosneb hea muusika ja miks mõni laul puudutab meid hingepõhjani. Plaati julgen soovitada eelkõige muusikaõpetajatele ja koorijuhtidele ning loomulikult Mardi ja Kadri loominguga austajatele, kelle hulka ka ise kuulun.

PIRET RIPS
helilooja